

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ที่พอจะนำมากล่าวอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

✓ ปีพุทธศักราช 2510 สุจิต บุญบงการ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาไทยที่มีต่อการเมือง" โดยใช้นิสิตนักศึกษาที่เรียนอยู่ปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3 พวก คือ นิสิตที่เรียน รัฐศาสตร์ และ นิติศาสตร์ นิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับนิสิตที่เรียนทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตอีก 2 กลุ่ม

✓ ในปีพุทธศักราช 2511 ชาญ อึ้งวงศ์² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษามัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย ปัญหาและขอบเขตของการเรียนการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 200 คน การสำรวจข้อมูลได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจจากการเรียนจากกิจกรรมในโรงเรียน จากประสบการณ์ใน

¹Suchit Bunbongkarn, "Thai Student's Political Interest and Attitudes," The Journal of Social Sciences, Vol.6, No. 4 (October, 1969), pp. 164-87.

²ชาญ อึ้งวงศ์, "ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษามัธยมศึกษาในระดับ 4 ในกรุงเทพฯ" (วิทยานิพนธ์ปริญาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511) (อักษราเนา).

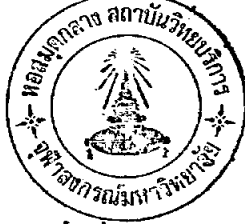
ชีวิตประจำวันและความคิดเห็นอิสระ ผลการวิจัยปรากฏว่า จากการเรียนในห้องเรียน และจากกิจกรรมของโรงเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยที่พอสมควร ส่วนจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมีความเข้าใจดีเป็นส่วนมาก สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจพอสมควร แต่จากในห้องเรียนบางครั้งเนื้อหาวิชาทำให้ นักศึกษา ยัง เข้าใจผิดอยู่ หรือ เข้าใจไม่ตรงกัน

ในปีพุทธศักราช 2512 อุเทน ปัญญา³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทอการเมือง" โดยใช้ประชากร 720 คน ซึ่งสุ่มมาจาก นิสิตคณะรัฐศาสตร์ นิสิตคณะอื่นที่เรียนรัฐศาสตร์บ้าง และนิสิตคณะที่ไม่ได้เรียนวิชารัฐศาสตร์ มาเลย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดทัศนคติทอการเมืองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลของการวิจัย พบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์กับนิสิตที่เรียนคณะรัฐศาสตร์มาบ้าง มีทัศนคติทอการเมืองไม่ต่างกัน ส่วนนิสิตคณะที่ไม่ได้เรียนรัฐศาสตร์มาเลยจะมีทัศนคติทอการเมืองต่ำกว่า 2 กลุ่มแรก นิสิตปีที่ 1 และปีที่ 4 มีทัศนคติทอการเมืองไม่ต่างกัน และนิสิตชายมีทัศนคติทอการเมืองดีกว่านิสิตหญิง

ในปีพุทธศักราช 2512 สาย ภาณุรัตน์⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของครูไทยตอกิจกรรมการเมือง" โดยได้ศึกษาทัศนคติและคานิยมจากครูในจังหวัดพระนคร ชนบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า ถึงแม้ครูส่วนใหญ่จะมีความสนใจทางการเมืองดี แต่ก็พบว่า

³อุเทน ปัญญา, "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทอการเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512) (อักษราเนา).

⁴สาย ภาณุรัตน์, "ทัศนคติของครูไทยตอกิจกรรมการเมือง" การศึกษาเฉพาะครูในเขตพระนคร - ชนบุรี (วิทยานิพนธ์วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งประเทศไทย, 2512).

ครุที่ได้รับปริญญาจะมีความคิดเห็นผิดจากครุที่ไม่ได้รับปริญญา แต่ประสบการณ์ไม่ทำให้มีผลต่อทัศนคติทางกร เมืองต่างกันนัก

ในปีพุทธศักราช 2513 วัลลภ พุ่มพวง⁵ ได้ศึกษาความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในจังหวัดมหาสารคามที่บรรลุนิติภาวะแล้ว เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 และไม่ได้เรียนต่อ การวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยน้อย คือเข้าใจเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบเพียง 32% และการใช้สิทธิเสรีภาพ 45% ด้านความรู้เกี่ยวกับการปกครองประเทศมีความเห็นถูกต้อง 50% แต่ไม่เข้าใจว่าประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศมากนัก

และในปีพุทธศักราช 2516 นี ลิขิต⁶ (Likhit) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political Attitudes of the Bureaucratic Elites and Modernization in

Thailand" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นผู้นำที่เป็นข้าราชการ ที่มีความสัมพันธ์กับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ คือศึกษาทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการกับความเจริญของประเทศนั้นเอง จากการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่ม คือ ร้อยละ 20 จัดเป็นพวกอนุรักษ์นิยม ร้อยละ 40 จัดเป็นพวกที่มีความคิดก้าวหน้า และร้อยละ 40 จัดเป็นพวกเป็นกลาง ผลจากการวิจัยปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา และทัศนคติ

005940

⁵วัลลภ พุ่มพวง, "ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา).

⁶Likhit Dhiravegin, "Political Attitudes of the Bureaucratic Elites and Modernization in Thailand," Dissertation Abstracts International, Vol. 34, No.9 (March, 1974), p. 6063 A.

ทางการเมืองของข้าราชการเหล่านั้น พบว่าคนหนุ่มสาวที่มีการศึกษาก็จะมีความคิดก้าวหน้า นอกจากนั้นผู้วิจัยได้สรุปว่า ความเจริญก้าวหน้าปัจจุบันเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจมาก และสภาพที่ละทิ้งบทบาทของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะนำไปสู่สภาพความไม่มั่นคงทางการเมือง นั่นคือการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเดียวจะไม่ช่วยให้การเมืองมั่นคงมาขึ้นเท่าที่ควร การพัฒนาจึงควรคำนึงถึงผลทั้ง 2 ประการดังกล่าว และสรุปว่าความมั่นคงทางการเมืองของข้าราชการยังไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประเทศมากนัก

ในปีพุทธศักราช 2517 วงศ์ เลิศไพศาล⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" จากการศึกษาพบว่า

1. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพอสมควร
2. นิสิตเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ มักปฏิบัติงานเกินขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. นิสิตต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอุดมคติของคนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละโดยไม่คำนึงถึงว่าจะต้องมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด

ในปีพุทธศักราช 2517 วรรณวิมล หนิมพานิช⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

วงศ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517) (อัครสำเนา).

⁸วรรณวิมล หนิมพานิช, "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517) (อัครสำเนา).

หาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียน กับสภาพแวดล้อมทางบ้าน และความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ดังกล่าวกับการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนวิธีสอนของครูที่ใช้เพื่อพัฒนามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามของนักเรียนที่มีต่อการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และแบบสอบถามมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้นักเรียน 225 คน และครู 30 คน ผลของการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความสนใจในการเมืองมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองนี้ไม่มีผลต่อการแสดงออกทางการเมืองและการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา ไม่มีผลทำให้มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนวิธีสอนของครูที่ใช้พัฒนามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือวิธีบรรยาย

ในปีพุทธศักราช 2518 จีรวรรณ สร้อยน้ำ⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักเรียนได้รับจากการเรียนในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับเพศ และการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน วิธีสอนสังคมศึกษาที่ครูใช้ในการพัฒนามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง และแบบสอบถามการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชาย และหญิง อย่างละ 200 คน ผลของการวิจัย นักเรียนส่วนใหญ่มีมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองดี และครูส่วนใหญ่ยังสอนวิธีสอนแบบบรรยายอยู่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁹จีรวรรณ สร้อยน้ำ, "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อักษราเนา).

ในปีเดียวกันนี้ วีรวรรณ พิบูลย์¹⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย และระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์ และการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติจริงในระบบประชาธิปไตยของนักเรียนระหว่างเพศชายและเพศหญิง และระหว่างนักเรียนโรงเรียนราษฎร์กับโรงเรียนรัฐบาล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นเอง และแบบสอบถามการปฏิบัติจริง ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในกรุงเทพมหานคร เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนชายกับหญิงมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยไม่ต่างกัน และนักเรียนโรงเรียนราษฎร์กับโรงเรียนรัฐบาลก็มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยไม่ต่างกัน ส่วนการปฏิบัติจริงในระบบประชาธิปไตยก็ไม่ต่างกัน เช่นเดียวกัน

ในปีเดียวกันนี้ ประวิทย์ อรรถวิเวก¹¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยระหว่างนักเรียนชายและหญิง และนักเรียน

¹⁰วีรวรรณ พิบูลย์, "ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา).

¹¹ประวิทย์ อรรถวิเวก, "มโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตย ของนักเรียน ม.ศ.3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา).

โรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์ และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมีโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ เพศ การศึกษา ของบิดามารดา อาชีพและรายได้ของบิดามารดา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสอบมีโนทัศน์ที่สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการวิจัย ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร นักเรียนชาย 200 คน และหญิง 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีมีโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ และนักเรียนเพศหญิงและชายก็มีมีโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีมีโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนชาย

ในไปเดียวกันนี้ มงคล พรหมพัฒน์¹² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่อการปกครองประเทศ" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนชั้น ม.ศ. ปลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ท่อการปกครองประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อท่อการปกครองประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากเพศของนักเรียนและศาสนาที่นักเรียนนับถือ เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ในด้านท่อการปกครองประเทศ ผู้วิจัยได้ใช้ตัวอย่างประชากรจากนักเรียน ม.ศ. ปลายในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 240 คน และได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลของการวิจัยปรากฏว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการปกครองประเทศหลายทาง เช่น จากโรงเรียน หนังสือพิมพ์ วิทยุ ทีวี และนักเรียนสนใจการเลือกตั้งแทนที่ปานกลาง สนใจรัฐธรรมนูญน้อย เห็นด้วยกับการใช้อำนาจเด็ดขาดเพื่อความสงบเรียบร้อย นักเรียนต่างเพศกันมีความคิดเห็นต่อท่อการปกครองต่างกันมากกว่านักเรียนที่ต่างศาสนา

¹²มงคล พรหมพัฒน์, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ท่อการปกครองประเทศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา).

ในปีเดียวกันนี้ สมเจตน์ อ่ำรอด¹³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู เปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองระหว่างนักศึกษาชายและหญิง และนักศึกษาระดับ ปกศ. ต้น กับ ปกศ. สูง นักศึกษาที่อยู่ในและนอกตัวเมือง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษากับการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมืองในกลุ่มเป็นกลาง 67% กลุ่มอนุรักษนิยม 27.47% และกลุ่มก้าวหน้า 5.42% และทั้งนักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาที่อยู่นอกและในตัวเมือง ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน จะทำให้มีผลต่อความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาครูแตกต่างกัน และนักศึกษาคูเห็นว่าควรมีการอบรมสั่งสอนเรื่องการเมืองตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับสูง

ในปีพุทธศักราช 2518 เมเซย์¹⁴ (Mezey) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political Socialization and Participation Among University Students in Thailand". ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในประเทศไทย โดยมีจุดประสงค์ที่จะสำรวจสังคมการเมืองหรือสังคมนิยมทางการเมือง (Political Socialization) และการเข้าร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย โดยเฉพาะหลังวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 และมีจุดประสงค์ที่จะทดสอบทฤษฎีการค้นพบของ Almond และ Verba รวมทั้ง Douglas คือ Almond และ Verba ได้วิจัยเปรียบเทียบถึง 5 ชาติ และสรุปว่า ความสำคัญของประสบการณ์

¹³สมเจตน์ อ่ำรอด, "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา).

¹⁴Susan Gluck Mezey. "Political Socialization and Participation Among University Students in Thailand," Asian Survey, Vol. XV, No. 6 (June, 1975), pp. 499 - 509.

บางอย่างในวัยที่โตขึ้นอาจทำลายอิทธิพลของประสบการณ์จากครอบครัวและโรงเรียนใน
ช่วงต้นได้ ส่วน Douglas ศึกษาพบว่าถ้ามีเหตุการณ์ทางอย่างมาบับต้นนักศึกษา จะเป็น
ผลให้เขาต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเป็นภาษาไทย และนำไปแปลเป็นภาษาอังกฤษภายหลัง
แบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับ การตอบรับที่มีส่วนร่วมในครอบครัว ในโรงเรียนอย่าง
เป็นทางการ และการมีส่วนร่วมในโรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปรต้นของสังคมกรณี และการเข้าร่วมทางการเมือง ตัวอย่างประชากร คือ นักศึกษา
ธรรมศาสตร์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึง อายุ เพศ ชั้นเรียนของนักศึกษา ส่วนใหญ่มุ่งสำรวจ
ที่ท่าทางการเมืองและความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลของการวิจัยจากแบบสำรวจพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ของนักศึกษายังดำเนิน
วิธีการแบบประชาธิปไตยกลาง ๆ เท่านั้น นอกจากนี้พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมาก
ระหว่างประสบการณ์จากครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายหลัง

สรุป การวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสามารถยืนยันตามทฤษฎีของ Almond และ Verba
กับทฤษฎีของ Douglas ว่า ความมีบับต้นจะให้นักศึกษาต้อง เข้ามามีบทบาททางการเมือง
และวัยที่โตขึ้นหรือมีการศึกษามากขึ้น อาจทำลายอิทธิพลจากประสบการณ์ในครอบครัวและ
ในโรงเรียนสมัยยังเยาว์ได้ เพราะนักศึกษาอาจมีความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่จะเข้าร่วม
ทางการเมืองมากกว่าสมัยยังเยาว์วิจัยอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ก็เป็นได้

ในปีพุทธศักราช 2513 วิจัย ประสมปล้ม¹⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความ-
สำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵ วิจัย ประสมปล้ม, "ความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา).

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม 8 แห่งในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวม 195 คน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลาง ๆ นักเรียนหญิงมีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดีกว่านักเรียนชาย แต่มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวปานกลาง และนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวต่ำ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติทางการเมืองต่างกัน

ส่วนนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูงกับนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูอย่างประชาธิปไตยต่ำ มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปในทางการเมือง และมีทัศนคติทางการเมืองไม่ต่างกัน

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่น่าสนใจมากกล่าวอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ คือ ในปีที่พุทธศักราช 2514 นีเย¹⁶ (Nie) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Citizen Participation : A Study of the Dimensions of Popular Participation in American Society" ซึ่งเป็นการวิจัยกิจกรรมการเมืองของอเมริกา โดยศึกษาจากผู้แทนราษฎรอเมริกัน ประมาณ 2,600 คน ผลการวิจัยพบว่า เป็นความพยายามของประชาชนที่จะมีส่วนในการบริหารงานทางการเมือง และถ้าในสังคมเล็ก ๆ คนมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นส่วนใหญ่ ในสังคมใหญ่ขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนก็จะขึ้นน้อย ฉะนั้น ประชาชนจึงมีโอกาสเลือกบทบาทใดหลาย ๆ อย่าง ทำให้คนมีจุดมุ่งหมายใดหลายอย่าง และมีส่วนร่วมใดหลายสถานการณ์ ซึ่งเท่ากับมีผู้แสดงบทบาทหลาย

¹⁶ Norman Hugh Nie, "Citizen Participation : A Study of the Dimensions of Popular Participation in American Society," "Dissertation Abstracts International, Vol. 32, No. 5 (November, 1971), 276 - A.

ตอนที่เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ที่สุดในที่สุด

ในปีพุทธศักราช 2516 ไพรค์แมน¹⁷ (Friedman) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"Participation in Democracy : A Theory of Democracy and Democratic Socialization" การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทฤษฎีใหม่ ๆ ของระบอบประชาธิปไตย และผลจากการนำทฤษฎีเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวถึงทฤษฎีเหล่านั้นว่า จะพยายามเน้นบทบาทของการมีส่วนร่วมในสังคมให้มากขึ้น เพราะเขาเชื่อว่าถ้าไม่เน้นบทบาทเช่นนี้ ระบอบประชาธิปไตยก็จะไม่ได้รับการพัฒนาขึ้น ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าคนใดมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ความเป็นประชาธิปไตยก็จะมีมากขึ้น

ผู้วิจัยได้สรุปว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ควรจะมีการแสดงออก ดังนี้

1. มีการรวมกันเป็นกลุ่ม (Groupism)
2. มีการแสดงออก (Activism)
3. เป็นคนเล็งเห็นการทั่วโลก (Visibility)
4. มีการขยายแนวความคิด (Extension)

ซึ่งในการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้วิจัยได้ทดลองในโรงเรียนในสวีเดน และสรุปผลการวิจัยว่า เด็กที่โตกว่าจะได้รับการเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดีกว่า ฉะนั้น ทฤษฎีและการมีบทบาทในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งที่สั่งสอนได้ และจะได้อย่างมากขึ้นถ้าทั้งที่บ้านและทางโรงเรียนจะช่วยสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้น

¹⁷Robert S. Friedman, "Participation in Democracy : A Theory of Democracy and Democratic Socialization," Dissertation Abstracts Internation, Vol. 34, No. 5 (November, 1973), 2717 - A.

ในปีเดียวกันนี้ โคล ¹⁸ (Cole) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Citizen Participation, Democratic Theory and the Urban Policy Process" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิธีการที่จะทำให้ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปของประเทศ โดยเฉพาะคนที่ยู่ตามชานเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามทฤษฎีของประชาธิปไตยให้มากขึ้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างประชากรจากหลาย ๆ แหล่งมามากกว่า 50,000 คน โดยการสัมภาษณ์และสำรวจตามโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อการเผยแพร่ทางการเมือง รวมทั้งนำข้อมูลมาจากการรายงานของทางรัฐบาลด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า คนส่วนใหญ่เข้ามามีบทบาททางการเมืองด้วยความสนใจในกิจการนั้น ๆ กิจกรรมที่ได้รับความพอใจจากคนส่วนมาก เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ผู้วิจัยสรุปว่าการปกครองแบบ Federal จะช่วยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้มากขึ้น และคนที่ยู่ตามชานเมืองจะมีโอกาสปฏิบัติตามแนวทางเหล่านี้เพื่อจะได้กระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในปีพุทธศักราช 2517 ฮัลล ¹⁹ (Hull) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Political Attitudes and Behavior of Public College Teachers in Louisiana." โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง

¹⁸ Richard Louis Cole, "Citizen Participation Democratic Theory and the Urban Policy Process, Dissertation Abstract International, Vol. 34., No. 9 (March, 1974), 6061 - A.

¹⁹ Ferrell, Thomas Hull, "The Political Attitudes and Behavior of Public College Teachers in Louisiana" Dissertation Abstracts International, Vol. 35, No. 8 (February, 1975), 5477 - A.

ของครูในวิทยาลัยของรัฐหลุยเซียน่า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากครูโดยออกแบบสอบถาม
ทัศนคติไม่เพียงแต่เกี่ยวกับทางด้านอุดมการณ์ของผู้ถูกสอบถาม แต่เป็นการให้เลือกนโยบาย
ทางการเมืองที่พึงปรารถนาด้วย นอกจากนี้แบบสอบถามก็ยังเกี่ยวกับการเลือกตั้งด้วยว่า
ผู้ตอบมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร

ข้อมูลที่ได้จากทัศนคติทางการเมืองและพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่ได้นำมารวมกัน
แต่นำความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมมาวิจัยด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามจะนำ
ข้อมูลเหล่านั้นมาเพื่อจะวิจัยว่าข้อมูลเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับรูปแบบของอุดมคติ ทัศนคติ และ
พฤติกรรมของครูในวิทยาลัยของรัฐหลุยเซียน่าหรือไม่

ผลของการวิจัย ผลส่วนใหญ่ปรากฏว่าถึงแม้ว่าครูจะเป็นพวกที่พยายามหาตัว
ให้เป็นอนุรักษนิยม (Conservative) อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของครูก็ยังโน้มตาม
เสรีภาพในการปฏิบัติ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในวิทยาลัย
แห่งรัฐหลุยเซียน่า ยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากความบทบาททางการเมืองของครูจะมีส่วน
เกี่ยวข้องกับเสรีภาพของเขาเท่านั้น การแสดงบทบาททางการเมืองจึงจะเด่นชัดมากขึ้น

และในปีเดียวกันนี้เอง เคต²⁰ (Cate) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political
Socialization in India" โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจการศึกษาเกี่ยวกับ
การเมืองของนักเรียนในอินเดีย โดยเลือกตัวอย่างประชากร คือนักเรียนที่ศึกษาอยู่ใน
เกรด 9 และ เกรด 11 จำนวน 1,160 คน เป็นนักเรียนมัธยมในกรุงนิวเดลี โดย
ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง การรับบทบาททางการเมือง
การวิจารณ์การเมือง ผลของการวิจัยพบว่า การสั่งสอนเรื่องการเมืองไม่ต่างกันนัก และ
พบว่าสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ชนิดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อ

²⁰Webster Carol Cate, "Political Socialization in India,"
Dissertation Abstracts Internation, Vol. XXXV, No. I (July, 1974),

ความคิดเห็นทางการเมืองมากกว่าการเขียนหน้าพืดเมือง นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนหญิงอาจมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักเรียนชาย แต่นักเรียนชายมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่านักเรียนหญิง

และในปีพุทธศักราช 2518 เกรแฮม²¹ (Graham) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Personality, Political Behavior and Contemporary Democratic Theory" ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ได้อ้างถึงการขัดแย้งของทฤษฎีประชาธิปไตย 2 กลุ่มที่ถือกำเนิดในสมัยเดียวกันด้วย โดยที่กลุ่มหนึ่งอ้างว่า แบบแผนของความเป็นพลเมืองดีจะเน้นที่การมีเหตุผล ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนธรรมดาคนนั้น ไม่ใช่มีแต่ความปรารถนาเท่านั้น แต่ควรจะเป็นการกระทำที่เป็นไปได้ด้วย และไม่เชื่อว่าคนที่อยู่เฉย ๆ ในระบอบการเมืองนั้น ๆ จะมีพฤติกรรมเช่นนั้นตลอดไปได้ และได้ให้ข้อเสนอเพิ่มเติมแก่ทฤษฎีนั้น คือ พฤติกรรมทางการเมืองของคนทั่วไปส่วนหนึ่งจะมาจากลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมส่วนบุคคล

การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการสร้างข้ออ้างของการโต้แย้งของทฤษฎีทั้ง 2 บทดังกล่าว โดยให้วัยรุ่นเป็นตัวอย่างประชากร ซึ่งมุ่งศึกษาที่ความเกี่ยวข้องระหว่างความสามารถส่วนบุคคลของวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางการเมืองของเขา จากการศึกษาครั้งนี้แล้วผู้วิจัยจึงได้พบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถต่างกันต่าง ๆ ค่า เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมความสามารถต่าง ๆ สูง จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงออกในด้านความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยด้วยกัน ผู้ที่มีความสามารถต่างกันต่าง ๆ ค่าจะมีบทบาทในการเข้ามาเกี่ยวข้องทางการเมืองน้อย ข้อสรุปของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย

²¹ Cormines, Edward Graham, "Personality, Political Behavior and contemporary Democratic Theory," Dissertation Abstracts International, Vol. 36, No. 10 (April, 1976), 6911 - A.

ได้เสนอว่า น่าจะเป็นความจริงที่ว่าพฤติกรรมทางการเมืองของคนจะเป็นผลมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่ก็ยังไม่สามารถจะประมาณได้ว่าเขามีส่วนรวมทางการเมือง เช่นนั้น จนกว่าจะพบว่าได้มีสิ่งเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในนิสัยของเขาแล้ว จึงควรที่จะเชื่อใจดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย